

CONCLUSIES Nederlands-Vlaamse topontmoeting Maastricht 8 oktober 2013

Op 8 oktober 2013 hebben wij, ministers-presidenten van Vlaanderen en Nederland, bijeen in Maastricht samen met ministers Ingrid Lieten, Hilde Crevits, Henk Kamp en Melanie Schultz van Haegen geconstateerd dat in de afgelopen twee jaar veel is bereikt. In juli 2011 vond in Vlaanderen een Nederlands-Vlaamse topontmoeting plaats die in het teken stond van de economie en een intensievere strategische samenwerking om de verdien capaciteit op middellange termijn zeker te stellen. Sindsdien hebben we ondermeer een gezamenlijke handelsmissie naar Texas geleid; is er een gezamenlijke aanvraag gedaan voor EU-financiering van de zeesluis in het kanaal Gent-Terneuzen; de havens van Antwerpen en Rotterdam hebben een haalbaarheidsstudie opgezet naar gemeenschappelijke pijpleidingen tussen beide havengebieden en de door ons ingestelde Vlaams-Nederlandse Toekomstdenkgroep heeft een advies opgesteld met waardevolle aanbevelingen vanuit de ervaring en expertise van de individuele leden om Vlaanderen en Nederland welvarend te blijven ontwikkelen.

Aan Vlaamse zijde is de handelsmissie naar Texas inmiddels door FIT onder de deelnemende bedrijven geëvalueerd. Deze evaluatie is positief. Het Nederlandse Agentschap NL evalueert naar vast gebruik drie maanden na afloop van de missie. Gelet op de positieve ervaring met de succesvolle handelsmissie naar Texas zullen de mogelijkheden worden verkend om de Nederlandse en Vlaamse gezamenlijke belangen verder samen te promoten in het buitenland.

Mede op basis van de aanbevelingen van de gezamenlijke Toekomstdenkgroep van juni 2013 zijn wij tot volgende afspraken gekomen, die wij samen met het bedrijfsleven en andere partners, tot uitvoering willen brengen.

Innovatie en toekomst chemische industrie

Op 7 april 2004 ondertekenden Vlaanderen en Nederland al een intentieverklaring om de strategische innovatiesamenwerking te versterken. Innovatie is cruciaal voor duurzame economische groei, versterkt concurrentievermogen, het gezamenlijk aanpakken van maatschappelijke uitdagingen en het creëren van werkgelegenheid. Daarom willen wij innovatie en duurzame technologie stimuleren door de onderlinge samenwerking te versterken en verder uit te breiden. De Nederlandse en Vlaamse regeringen zien hiervoor de beste kansen in de sectoren hightech systems & materialen, chemie/biogebaseerde economie, life sciences/health en daarnaast bij het verwerven van fondsen uit EU-programma's. Om de beschikbare middelen optimaal te gebruiken ten behoeve van innovatie zetten we ondermeer in op publiek-private samenwerking. Innovatieve bedrijven en excellente kennisinstellingen spelen hierbij een onmisbare rol.

Hoogtechnologische samenwerking: Beide regeringen hechten aan de bestaande succesvolle publiek-private samenwerking. Deze heeft concreet geleid tot de oprichting van het Holst Open Innovatiecentrum in 2005 door de kennisinstellingen TNO (Nederland) en IMEC (Vlaanderen). We zijn ook verheugd over nieuwe samenwerkingsvormen tussen Nederland en Vlaanderen zoals in 2013 tot stand is gekomen in het kader van de ICT Labs van het European Institute of Technology en gecoördineerd vanuit Eindhoven. De grensoverschrijdende samenwerking op dit terrein is gericht op zorg en welzijn, alsmede op het bevorderen van ICT-starters.

In de komende jaren willen Nederland en Vlaanderen de onderlinge samenwerking op het gebied van hightech verder uitbreiden en ondermeer de ontwikkeling van het Holst centrum blijven ondersteunen. Dit houdt in dat er gezamenlijk een lange termijn visie voor de hightech sector zal worden ontwikkeld. Ook zullen Nederland en Vlaanderen samenwerken

bij de vormgeving van de Europese programmering van onderzoeks- en innovatieprogramma's in de hightech sector.

Chemie en biogebaseerde economie: de regeringen van Nederland en Vlaanderen constateren dat de sterke positie van de chemische industrie in de delta onder druk staat en zijn daarom ingenomen met de toenemende samenwerking tussen de Nederlandse Topsector Chemie enerzijds en het Vlaamse Flanders Innovation Hub for Sustainable Chemistry (FISCH) anderzijds. FISCH - een initiatief van de sector zelf en gefinancierd door de Vlaamse overheid - zoekt momenteel naar manieren om door minder energieverbruik, minder gebruik van aardolie of vervanging van aardolie door andere brandstoffen de productiekosten in de chemie te verlagen. Ook wordt het vooruitstrevende werk erkend dat wordt verricht in het kader van Bio Base Europe, als vorm van Nederlands-Vlaamse samenwerking langs het kanaal Gent-Terneuzen. De bio gebaseerde economie verbindt voor Vlaanderen en Nederland belangrijke sectoren als chemie, energie, agro en logistiek. Beide regeringen moedigen een verdieping van deze samenwerking aan en zullen dit faciliteren op basis van concrete voorstellen vanuit de betrokken sectoren (bedrijven en kennisinstellingen) in Nederland en Vlaanderen. Daarbij zal men actief blijven samenwerken met actoren uit andere regio's, in het bijzonder Noordrijn-Westfalen.

Vlaanderen en Nederland zullen gezamenlijk een toekomstgerichte chemiestrategie ontwikkelen. Deze strategie zal het energievraagstuk en andere relevante aspecten, zoals klimaat en CO₂meenemen. In dit licht zal overleg plaatsvinden over de interconnectiviteit van de hoogspanningsnetten. Daarbij wordt nagegaan of Nederland kan aansluiten op het Vlaamse Brabo-project. Waar mogelijk worden Duitsland/Noordrijn-Westfalen bij de ontwikkeling van deze strategie betrokken gezien de ARRA-regio (Antwerpen-Rotterdam-Rijn-Ruhr-Area) één chemische cluster vormt. Ook zal Nederland informatie beschikbaar stellen over het onderzoek naar de winning van schaliegas.

Hoe een gezamenlijk R&D-programma voor duurzame chemie opgesteld kan worden zal worden onderzocht, met betrokkenheid van belanghebbenden. Het gezamenlijk R&D-programma zal onderzoek omvatten naar industriële biotech, polymeertech en carbon capture and use.

Gezien het groeiende belang van de biogebaseerde economie in het Europese Horizon 2020-programma, dragen beide regeringen bovendien hun administraties op om daarover informatie uit te wisselen, gezamenlijke standpunten ten aanzien van Europa uit te werken en elkaar als partner in projectaanvragen te betrekken.

Gezondheidswetenschappen en gezondheidszorg: "Life Sciences en Health" is zowel voor Nederland als Vlaanderen een economische topsector, waar publiek-private samenwerking plaatsvindt. De betrokken partijen van overheden, kennisinstellingen en bedrijven weten elkaar al goed te vinden en er wordt al goed samengewerkt tussen naburige provincies. Om deze samenwerking verder te intensiveren zal een startbijeenkomst worden georganiseerd tussen vertegenwoordigers van de Vlaamse en Nederlandse overheid en andere relevante publieke en private partners, om te bezien waar kansen liggen voor nadere samenwerking en hoe deze het best kunnen worden gerealiseerd. Het concept van grensoverschrijdende proeftuinen zal hierin worden meegenomen als "best practice". Om de samenwerking praktisch en succesvol te maken zal hierbij worden gewerkt vanuit een bottom-up model, waarbij het initiatief moet liggen bij lokale en regionale overheden, kennisinstellingen en het bedrijfsleven.

Samenwerking bij het verwerven van fondsen uit EU-programma's: de Vlaamse en Nederlandse regeringen streven naar intensivering van de samenwerking in Europese programma's. De EU stelt programmafondsen ter beschikking voor regionale

grensoverschrijdende samenwerking (onder andere via Interregprogramma's) en voor samenwerking op het gebied van kennisontwikkeling en innovatie (Horizon 2020).

Vlaanderen en Nederland streven naar een optimalisatie van de Interregprogramma's, enerzijds door meer in te zetten op innovatie en anderzijds door programmagebieden te verruimen. Het Interregprogramma Vlaanderen-Nederland wordt beter aangesloten op het economische netwerk in de Vlaams-Nederlandse Delta door belangrijke partners als Groot-Rijnmond en de Drechtsteden nauw te betrekken in de samenwerking. In het Interregprogramma Euregio Maas-Rijn, waarin Nederland en Vlaanderen samenwerken met Wallonie en Noordrijn-Westfalen, zal eveneens vooral ingezet worden op innovatieprojecten. Vlaanderen en Nederland streven naar een geografische verbreding van de Euregio Maas-Rijn met de economisch/technologisch relevante regio's Eindhoven en Leuven

Wat betreft input voor de werkprogramma's van Horizon 2020 en de European Innovation Programmes (EIP's) zullen de Vlaamse en Nederlandse inspanningen verder op elkaar worden afgestemd. Daaronder vallen ook de Knowledge en Innovation Communities (KIC's) Innolife en RawMaterials, alsmede de Joint Technology Initiatives (JTI's) en de KeyEnabling Technologies

De Vlaamse regering wil in samenwerking met andere partners een aanvraag doen voor EU-financiering ten behoeve van de nieuw op te zetten technologiecampus in Waterschei die ontwikkeld wordt als onderdeel van het Strategisch Actieplan Limburg in het Kwadraat (SALK). Nederland staat welwillend tegenover deelname en zal nagaan of aansluiting mogelijk is.

Vlaanderen en Nederland zullen ook samenwerken om op de Europese top van februari 2014, die een 'Industrial Compact for Growth and Jobs' zal voorstellen, het concurrentievermogen van de gezamenlijke regio's te verbeteren

Logistiek en Transport

De Vlaamse en Nederlandse regeringen zetten zich in voor een goede infrastructuur binnen de Vlaams Nederlandse delta en voor de ontsluiting van deze delta naar het achterland. Vlaanderen en Nederland voeren veelvuldig corridorstudies uit vanuit het eigen perspectief. Uit oogpunt van het ontwikkelen van een visie op de toekomst, wordt meerwaarde gezien in het gezamenlijk uitvoeren van corridorstudies binnen het gebied van de Vlaams Nederlandse delta en ten aanzien van de ontsluiting van de delta, voortbouwend op reeds beschikbare onderzoeksresultaten. Die studies hebben betrekking op de verschillende infrastructurele vervoersmodaliteiten, met inbegrip van vervoer per pijpleidingen en energie-infrastructuur (interconnecties, opslag), maar ook op de goederenstromen. Beide regeringen willen immers hun samenwerking intensiveren op het vlak van vlotte en veilige goederenstromen die (grensoverschrijdend) op het gemeenschappelijk infrastructuurnetwerk plaatsvinden, omdat daar nog optimalisatiemogelijkheden zijn die de gebruiker van de infrastructuur ten goede kunnen komen. Bij het definiëren van corridorstudies zal worden aangesloten bij de corridors zoals aangegeven in het EU TEN netwerk. De hoop wordt uitgesproken dat deze voorgenomen activiteiten zullen inspireren tot een bredere samenwerking op het gebied van logistiek en transport tussen de havens in de delta.

Beide regeringen zullen initiatieven in verband met milieudienstverlening aan de zeescheep- en binnenvaart (zoals walstroomplatformen, gereguleerde afvallozing en inzameling van scheepsafval in zeehavens) met elkaar afstemmen, om te komen tot een gemeenschappelijk stelsel in de Vlaams Nederlandse delta. Tevens zullen zij verworven kennis in verband met LNG-ontwikkelingen als scheepsbrandstof met elkaar uitwisselen.

Beide regeringen zijn ingenomen met de samenwerking op logistiek gebied. Zo werken het Nederlands kennisinstituut van de Topsector Logistiek Dinalog en het Vlaams Instituut Logistiek (VIL) aan gezamenlijke initiatieven op het gebied van innovatie. Een voorbeeld hiervan is het innovatieproject Grenzeloze Logistiek. Dit innovatieproject zet in op activiteiten die een grensoverschrijdende samenwerking nastreven of een grensoverschrijdende meerwaarde hebben. Het uitgangspunt van dit samenwerkingsverband is het optimaliseren en verduurzamen van multimodaal vervoer. In ruimere zin verheugen we ons over de 'state of the art'-expertise en ervaring op het vlak van slimme logistiek in Nederland en Vlaanderen, die een uitstekende basis vormt voor intense samenwerking.

Op het gebied van ruimtelijke ordening verwelkomen beide regeringen het initiatief van het Vlaams Departement Ruimte Vlaanderen, het Nederlands Ministerie van Infrastructuur en Milieu, DG Ruimte en Water, het College van Rijksadviseurs en het Team Vlaams Bouwmeester om gezamenlijk een ruimtelijke verkenning uit te voeren naar de ontwikkelingsmogelijkheden van de Rijn-Maas-Schelde delta op de lange termijn. Onder de titel 'Lage Landen 2030-2100' zal op basis van ontwerpend onderzoek een gezamenlijke (kennis)basis worden opgebouwd die als ondergrond zal kunnen dienen voor een Vlaams-Nederlandse agenda, gericht op een samenhangende ruimtelijke versterking van de (mondiale) concurrentiepositie die ook leefbaarheid omvat. Bij de uitrol zullen relevante belanghebbenden zoals lokale besturen worden betrokken.

Vlaanderen zal onder het nieuwe EU-financieringssysteem een aanvraag doen voor een aanvullende financiering als 'binnenvaart'-sluis ten behoeve van de bouw van de zeesluis in het kanaal Gent-Terneuzen. De Vlaamse regering vraagt of Nederland deze aanvraag wil ondersteunen. De Nederlandse regering staat hier welwillend tegenover, de eigen aanvraag daarbij in ogenschouw nemend.

Kennisuitwisseling en onderzoek

Sinds 2011 is de samenwerking tussen de Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie (VRWI) en de Nederlandse Adviesraad voor het Wetenschaps- en Technologiebeleid (AWT) veel intenser en structureler geworden. In diverse projecten is er ondertussen uitwisseling van expertise op het vlak van raadsleden en stafleden. In januari 2013 vond ook een eerste gezamenlijke vergadering van beide raden plaats. Een tweede gezamenlijke vergadering is in voorbereiding.

Desamenwerking tussen beide overheden in kader van de toekomstige Europese programma's (zoals Horizon 2020, COSME en het Cohesiebeleid) zal worden geïntensifieerd – in eerste instantie met betrekking tot de biogebaseerde economie –, maar op middellange termijn ook op alle relevante gedeelde speerpunten. Beide regeringen zijn tevreden met de aankondiging door de Vlaamse minister van Innovatie en de Nederlandse minister van OCW van de ondertekening van het hernieuwd akkoord rond bilaterale projecten tussen Vlaamse en Nederlandse onderzoekers in de cultuur- en geesteswetenschappen.

Op het vlak van fundamenteel onderzoek werken de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) en het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen (FWO) een voorstel uit over verdere samenwerking in de Vlaams-Nederlandse onderzoeksruimte. Deze samenwerking kan voortbouwen op de bestaande akkoorden tussen NWO en FWO op het vlak van wetenschappelijk onderzoek in onder meer de geesteswetenschappen en ESRF-DUBBLE (de Europese synchrotron stralingsfaciliteit in Grenoble).

Vervolgstappen

De bevoegde Nederlandse en Vlaamse vakministers zien toe op de uitvoering van de gemaakte afspraken en betrekken hierbij bedrijfsleven en relevante publieke actoren. Tweejaarlijks besprekende beide regeringen een onderling, op hoofdlijnen, afgestemde voortgangsrapportage.